

NOTAT

STATSREVISORERNE

Anmodning om en undersøgelse af universiteternes stigende egenkapital og årsagerne hertil mv.

29. august 2012

Ref.: 12-000546-14

Godkendt på statsrevisormøde 29. august 2012

I 2011 fik Danmarks 8 universiteter et samlet overskud på 784 mio. kr., hvilket bragte den samlede egenkapital op på ca. 6 mia. kr.

Danske universiteter modtager langt den største del af deres omsætning i form af tilskud fra staten via de årlige finanslove. Tilskuddene ydes til en række forskellige formål, men er fortrinsvis aktivitetsbestemt, fx i form af forskellige taxametre til uddannelsesaktiviteter. De overordnede formål er uddannelse og forskning, men da universiteterne blev selvejende i 2003, var det også et formål at opbygge en vis egenkapital, som kunne lette den langtidsplanlægning, der kræves ved flerårige uddannelsesforløb og forskningsprojekter. I de generelle bemærkninger til L 125 om universitetsloven i 2003 hed det, at universiteterne blev selvejende institutioner med en særskilt finansiering i form af tilskud og ville få mulighed for at opbygge en formue adskilt fra statskassen, fx via opsparing eller via indtægter fra rekvireret forskning eller patentindtægter.

På den baggrund sker der på universiteterne en fortsat opbygning af egenkapital. Spørgsmålet er, om universiteterne akkumulerer for store formuer, når midlerne stammer fra de bevillinger, som Folketinget har afsat i den hensigt, at de først og fremmest skal bruges for at fremme uddannelse og forskning og ruste Danmark til den globale konkurrence. Omvendt kan der være tale om større hensættelser til fremtidige forpligtelser, fx forskningsprojekter. Svar på dette kræver en regnskabs gennemgang.

Statsrevisorerne anmoder Rigsrevisionen om at undersøge:

- På hvilket grundlag og efter hvilke principper modtager universiteternes bevillinger og ekstern finansiering?
- Hvordan og hvornår er universiteternes høje egenkapital fremkommet, er det fx sket på bekostning af undervisningsaktiviteter?
- I hvilket omfang er universiteternes formue adskilt uigenkaldeligt fra statens formue, og hvem tilfalder formuen i tilfælde af ophør?
- Hvilke begrundelser har universiteternes for opbygning af egenkapital, og hvordan vurderer Rigsrevisionen disse begrundelser?

- Er universiteternes økonomistyring sammenlignelige med andre statslige institutioners?
- Er universiteterne for ivrige efter at opbygge egenkapital eller kan der identificeres et reelt behov for reserver, fx ved bortfald af globaliseringspuljen (i alt 5,2 mia. kr. til forskningsområdet i årene 2007-2012)?
- Kunne flere af midlerne med rette bruges til at forbedre kvaliteten i undervisning og forskning?

Rigsrevisionen har overordnet berørt problemstillingen i beretning 16/2011 om undervisningen ved universiteterne, pkt. 19. Statsrevisorerne har afventet beretningen, inden anmodningen fremsættes. I beretningen er årsagerne til universiteternes store overskud og sammensætningen af egenkapitalerne ikke undersøgt. I beretning 16/2011 har Rigsrevisionen opgjort den samlede egenkapital i 2011 til 5,1 mia. kr. svarende til 21 % af omsætningen.